

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over de „Mededeling van de Commissie — Energie-efficiëntie in de Europese Gemeenschap — op weg naar een strategie voor het rationeel gebruik van energie”

(98/C 407/27)

De Europese Commissie heeft op 19 mei 1998 besloten, overeenkomstig artikel 198 van het EG-Verdrag, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over de voornoemde mededeling.

De Afdeling voor energie, nucleaire vraagstukken en onderzoek, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 22 juli 1998 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Hernández Bataller.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 357e Zitting van 9 en 10 september 1998 (vergadering van 9 september) het volgende advies uitgebracht, dat met 117 stemmen vóór, bij 1 onthouding, is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. De Commissie heeft het Economisch en Sociaal Comité — en tegelijkertijd de Raad, het Europees Parlement en het Comité van de Regio's — de Mededeling „Energie-efficiëntie in de Europese Gemeenschap — op weg naar een strategie voor een rationeel gebruik van energie” voorgelegd. De Commissie komt hiermee de toezegging na die zij in haar Witboek⁽¹⁾ had gedaan.

1.2. Bij het opstellen van de Mededeling heeft de Commissie zich onder meer laten leiden door de in Kioto gemaakte afspraken over het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen⁽²⁾. De Unie heeft zich er tijdens die conferentie toe verbonden om in de periode 1990-2010 de emissies van deze gassen met 8 % terug te dringen. Verder heeft de Commissie zich laten inspireren door de extra voordelen die een efficiënt energiegebruik met zich meebrengt, zoals een betrouwbare energievoorziening, nieuwe banen en het verdwijnen van andere verontreinigende stoffen.

1.3. De Commissie ziet ook in dat de ontwikkeling naar een steeds geringere energie-intensiteit in een groot aantal lid-staten dreigt te stagneren, wat betekent dat de maatregelen ter verbetering van het energieverbruik moeten worden geïntensiveerd. De Mededeling is slechts de eerste fase van een omvangrijke strategie. Er worden op de korte en middellange termijn politieke verplichtingen mee aangegaan die de belangstelling van andere sociale en economische partijen zouden moeten wekken. Deze strategie, waarbij doelstellingen worden omschreven en termijnen en verantwoordelijkheden worden vastgelegd, wordt het actieplan genoemd.

1.4. In dit advies spreekt het Comité zich uit over de Commissiemededeling en doet het concrete aanbevelingen die de Mededeling ten goede dienen te komen en als

richtsnoeren voor het toekomstige actieplan moeten dienen.

1.5. Het Comité is ook bezig een initiatiefadvies op te stellen over het verwante onderwerp „Beleidsmaatregelen voor een rationeel energiegebruik (REG) in de Unie en in de kandidaat-lid-staten”. Hierin doet het een aantal aanbevelingen voor een krachtiger REG-beleid, aangezien de energieprijzen mogelijk omlaag gaan, de sector gedereguleerd wordt en de verbetering van de energie-intensiteit dreigt te stagneren. Dit document dient als referentie voor de volgende opmerkingen.

1.6. Het Comité baseert zich dus op bovengenoemd advies en op andere adviezen waarin het zijn licht laat schijnen over diverse initiatieven van de Commissie. Van recente datum zijn bijvoorbeeld de adviezen over de Mededeling „Een communautaire strategie voor de bevordering van warmtekrachtkoppeling (WKK) en het wegnemen van belemmeringen voor de ontwikkeling ervan” en de mededeling⁽³⁾ „Vervoer en CO₂ — de uitwerking van een gemeenschappelijke benadering”⁽⁴⁾.

2. De mededeling van de Commissie

2.1. De Commissie wil met haar Mededeling laten zien hoe groot het bestaande potentieel voor energie-efficiëntie is, de tot op heden bereikte resultaten beschrijven zodat deze als basis kunnen dienen voor intensievere maatregelen van de lid-staten, lokale en regionale overheden en de Commissie zelf, een platform bieden voor besprekingen die moeten uitmonden in het actieplan, en voor een betere coördinatie van de diverse maatregelen zorgen zodat de in Kioto aangegane verplichtingen kunnen worden nagekomen.

2.2. Ondanks alle maatregelen — diverse programma's, nieuwe regelgeving — die de Commissie heeft

⁽¹⁾ Een energiebeleid voor de Europese Unie, COM(95) 682 def.

⁽²⁾ Het gaat om de volgende zes gassen (in volgorde van impact): koolstofdioxide (CO₂), metaan (CH₄), stikstofdioxide (N₂O), gedeeltelijk gehalogeneerde fluor-koolwaterstoffen (HFK's), perfluorkoolwaterstoffen (PFK's) en zwavelhexafluoride (SF₆).

⁽³⁾ COM(97) 514 def.; advies: PB C 157 van 25.5.1998.

⁽⁴⁾ COM(98) 204 def.; advies in voorbereiding.

genomen is er de laatste jaren geen verdere verbetering meer gekomen in de energieintensiteit, die zich tot begin jaren '70 nog zo gunstig ontwikkelde. Debet hieraan zijn de ontwikkeling van de energieprijzen en andere factoren die een verdere verbetering van het energieverbruik in de weg staan.

2.3. Niettemin is het economische potentieel voor de verbetering van de energieefficiëntie volgens de Mededeling ongeveer 18 % van het energieverbruik in 1995, met een mogelijke verbetering van 17 % voor de industrie, 14 % voor het vervoer en 22 % voor huishoudens en de tertiaire sector. Als basis voor deze raming dient het door de Commissie zelf opgestelde MURE-model.

2.4. De huidige liberalisering en deregulering van de energiesector zullen duidelijke gevolgen hebben voor de energie-efficiëntie. Ten eerste zullen de tarieven omlaag gaan, zodat de productiekosten beter worden weerspiegeld en kruissubsidies worden voorkomen. Dit verhoogt bovendien de rentabiliteit van REG-projecten. Verder zal het grotere concurrentievermogen een extra bijdrage leveren aan de energie-efficiëntie in de energiesector zelf.

2.5. Gezien het vaak ondergeschikte belang dat aan energie wordt toegekend, zullen de marktkrachten alléén niet in staat zijn het economische potentieel volledig te exploiteren. Met het oog op de sociaal-economische voordelen van een geringer energieverbruik moeten ook de Instellingen daarom voor concrete maatregelen zorgen.

2.6. Er zijn diverse factoren die een verbetering van het energieverbruik in de weg staan:

- De uitgaven voor milieubescherming en andere externe kosten van opwekking, vervoer en verbruik van energie worden niet goed in de energieprijzen verwerkt.
- Er is te weinig informatie over mogelijke oplossingen en over de resultaten van uitgevoerde projecten. Verder schiet ook de voorlichting over energiekosten tekort, waardoor eerder wordt gekeken naar de aankoop prijs dan naar de energie-efficiëntie van bepaalde apparaten.
- Energiebesparing heeft minder uitstraling dan de opwekking van elektriciteit of, om concreter te zijn, dan projecten op het gebied van duurzame energie; daarom zijn energiebesparende maatregelen uit politiek oogpunt minder aantrekkelijk.
- Institutionele en culturele barrières: dit geldt vooral voor energiebedrijven, die eerder voor grootschalige gecentraliseerde oplossingen kiezen dan voor decentrale maatregelen van kleinere omvang.
- Technische barrières: ondernemers en technici, die juist een impuls zouden kunnen geven aan de ontwikkeling van technologieën om het energieverbruik te verbeteren, zijn niet goed geschoold en gebrekkig geïnformeerd; als gevolg hiervan kan niet worden geprofiteerd van massaproductie of gestandaardiseerd onderhoud om de kosten te drukken.

— Ten slotte stuiten de projecten in kwestie op financiële barrières: voor gecentraliseerde opwekkingsprojecten zijn gemakkelijker leningen te krijgen dan voor energie-efficiënte projecten.

2.7. Het tegenvallende succes van het beleid in kwestie komt onder meer doordat de lid-staten, ondanks hun instemming met de diverse aanbevelingen van de Unie, toch een lage prioriteit aan de REG-programma's hebben gegeven. Zowel de Commissiemededeling als het advies van het Comité over WKK⁽¹⁾ bevatten een samenvatting van de EU- en nationale programma's.

2.8. De Commissie wijst erop dat de coördinatie tussen de Unie en de lid-staten belangrijk is en daarom verbeterd moet worden, vooral om ervaringen te kunnen uitwisselen en voor synergie te kunnen zorgen. Elektriciteit verdient in dit verband speciale aandacht, omdat het verbruik hiervan, dat door het hogere levenspeil van de Europese bevolking duidelijk toeneemt in gebouwen en in de industrie, de belangrijkste oorzaak van het broeikaseffect is.

2.9. De Commissie baseert de door haar voorgestelde strategie op het volgende:

2.9.1. Voor een betere intracommunautaire samenwerking stelt zij voor binnen de groep voor de convergentie van beleidsmaatregelen op energiegebied — een initiatief van de Commissie waaraan de Raad zijn goedkeuring moet hechten — een subgroep voor energie-efficiëntie in het leven te roepen⁽²⁾.

2.9.2. Bevordering van de energie-efficiëntie op andere EU-beleidsterreinen: structuurfondsen, door middel van een grotere regionale integratie; vervoer — technische verbeteringen, invoering van nieuwe gebruiken, brandstofprijzen waarin externe energiekosten zijn verwerkt, enz.; O&TO — uitbreiding van het aantal REG-projecten in het Vijfde Kaderprogramma; en internationale samenwerking.

2.9.3. De specifieke prioriteiten voor maatregelen luiden als volgt:

2.9.3.1. Energie-efficiëntie in gebouwen: in gebouwen vindt 40 % van het energieverbruik van de Unie plaats. De Commissie stelt voor niet alleen aandacht te besteden aan de mechanische installaties, maar ook aan het ontwerp van gebouwen.

⁽¹⁾ PB C 157 van 25.5.1998.

⁽²⁾ Dit initiatief sluit aan het bij het voorstel van het Comité in zijn initiatiefadvies „Beleidsmaatregelen voor een rationeel energiegebruik in de Unie en de kandidaat-lid-staten” hoewel in dit geval wordt voorgesteld dat de administratieve rompslomp zo gering mogelijk is en dat de deelnemers aan het forum via het informatienetwerk in onderling contact staan.

2.9.3.2. Herziening van Richtlijn 93/76/EEG tot beperking van de CO₂-uitstoot; een aantal artikelen moet aangescherpt worden en de lid-staten, die tot dusverre nog niet genoeg prioriteit hebben gegeven aan het uitvoeren van de voorgestelde maatregelen, moeten de Richtlijn gemakkelijker kunnen toepassen.

2.9.3.3. De energie-efficiëntie van huishoudelijke apparatuur en andere apparatuur voor eindgebruik moet verbeterd worden door de etiketteringsregeling aan te scherpen en door minimale efficiëntienormen in te voeren. Een en ander moet ook gelden voor industriële apparatuur, waarvoor nu nog geen etiketteringsregeling van kracht is.

2.9.3.4. Een ruimer gebruik van „langjarige convenanten” met grote aantallen fabrikanten, waarbij minimale efficiëntievoorschriften worden vastgelegd en wordt gezorgd voor mechanismen om hier toezicht op te houden.

2.9.3.5. Meer verspreiding van informatie, met name wat etikettering, opleiding en certificering betreft. In dit verband wordt gedacht aan de mogelijkheid om prijzen in te voeren voor de meest efficiënte energieverbruikers.

2.9.3.6. Ondersteuning van „financiering door derden”, „resultaatgaranties” en andere financieringsregelingen. De Commissie vindt dat van deze regelingen te weinig gebruik wordt gemaakt en bepleit daarom een grotere rol voor banken, procedures waarbij resultaatgaranties worden gegeven en onafhankelijke analyses van projecten.

2.9.3.7. Betere energie-efficiëntie in de elektriciteits- en gassector en in de WKK-sector. Een grotere rol voor geïntegreerde productieplanning, waarbij de ontwerp-richtlijn over „rationele planningstechnieken” als uitgangspunt moet dienen. De commissie stelt voor WKK te ondersteunen, convenanten te sluiten met energiebedrijven en de in het kader van het SAVE-programma geboden steun voort te zetten.

2.9.3.8. Energiebeheer en technologieverwerving. De Commissie zal er binnenkort in een voorstel voor een richtlijn over energiebeheer bij de diverse overheden in de Unie op aandringen om energie-efficiënte aankopen te doen en zo het goede voorbeeld te geven. In aanvulling op dit initiatief breekt de Commissie een lans voor het instrument van gezamenlijke technologieverwerving, waarbij met name bedrijven in de bouwsector grote hoeveelheden van de meest efficiënte apparatuur aanschaffen.

2.9.4. De volgende stap is het verzamelen van reacties op de voorstellen van de Commissie. Op basis hiervan kunnen de maatregelen van de Commissie en de lid-staten worden aangescherpt en dient het actieplan te worden opgesteld.

3. Opmerkingen over de Commissiededeling

3.1. De opmerkingen hieronder zijn gebaseerd op diverse eerdere adviezen van het Comité⁽¹⁾:

- Krachtens het protocol van Kioto moeten de lid-staten hun emissies terugdringen; de naleving van dit protocol moet gegarandeerd en geëvalueerd worden;
- Door de deregularisering en liberalisering van de energiesector, een logisch uitvloeisel van de interne markt, gaan de tarieven omlaag en verdwijnen kruissubsidies, wat de concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven ten goede komt. Deze ontwikkelingen maken echter wel een meer creatieve, innovatieve aanpak op het gebied van rationeel energiegebruik noodzakelijk;
- In de Mededeling die de Commissie tijdens de Europese Top van Cardiff aan de Raad presenteerde⁽²⁾ wijst zij er terecht op dat de Unie bij al haar besluiten rekening moet houden met de energie- en milieudimensie hiervan;
- Met name in het vervoer en in gebouwen moet naar energie-efficiënte oplossingen worden gestreefd. In het vervoer zijn wat dit betreft de nodige inspanningen nodig, aangezien mensen moeilijk van hun verkeersgewoonten zijn af te brengen en het vervoer over de weg van groot belang is voor de economie.

3.2. De Mededeling heeft een degelijke opzet en bevat de elementen die nodig zijn voor een strategie ter vermindering van het energieverbruik.

3.3. Om het toekomstige actieplan een hechtere basis te geven is niettemin een aantal opmerkingen op zijn plaats:

3.3.1. De ramingen van het huidige besparingspotentieel zijn gebaseerd op het MURE-model. Aangezien over de aard, algoritmes en vooronderstellingen hiervan geen informatie wordt gegeven, is het moeilijk te beoordelen hoe betrouwbaar deze ramingen zijn. Gelet op de huidige ontwikkeling van het energieverbruik lijkt het voor de industrie geraamde potentieel overdreven, terwijl het voor gebouwen en het vervoer geschatte potentieel juist te laag is. In ieder geval onderbouwt de Commissie haar schatting van 18 % niet goed genoeg.

⁽¹⁾ Het gaat onder meer om de volgende adviezen: „Beleidsmaatregelen op het gebied van rationeel energiegebruik van de Unie en de kandidaat-lid-staten”; „Communautaire strategie ter bevordering van warmtekoppeling (WKK)” — PB C 157 van 25.5.1998; „Vervoer en CO₂-voorbereiding van een communautaire aanpak”, in voorbereiding.

⁽²⁾ Een strategie om het milieu te integreren op de andere beleidsterreinen van de EU, COM(98) 333 def.

3.3.2. Hoewel de liberalisering van de economie ontegenzeggelijk leidt tot lagere kosten voor de eindverbruiker, wordt de gunstige invloed op REG-projecten overdreven. Door het verdwijnen van kruissubsidies is het echter mogelijk dat zich incidentele tariefverhogingen voordoen, wat de keuze voor zuiniger methoden ten goede zou kunnen komen.

3.3.3. De genoemde barrières zijn niet allemaal even hoog. Daarom verdient het aanbeveling een bepaalde rangorde in de te nemen maatregelen aan te brengen.

3.3.4. In het algemeen wordt aan het SAVE-programma⁽¹⁾ een invloed toegeschreven die niet in overeenstemming is met wat uit de resultaten van de maatregelen ter verbetering van de energie-intensiteit valt op te maken. De omzetting van de richtlijnen gaat langzamer dan gewenst en de etikettering heeft een minder hoge vlucht genomen dan de Commissie lijkt te suggereren.

3.3.5. De Commissie stelt terecht voor om binnen de groep voor de convergentie van het energiebeleid een subgroep voor energie-efficiëntie op te richten, en rationeel energiegebruik beter te integreren in de andere EU-programma's.

3.3.6. Wat de specifieke prioriteiten betreft: er wordt geen gewag gemaakt van maatregelen die weliswaar niet direct gericht zijn op het verbeteren van energieverbruik, maar die er wel een duidelijke invloed op uitoefenen, zoals de toename van het comfort, continue processen tegenover discontinue processen, de verhoging van de productiviteit⁽²⁾, en verbeteringen in het stadsverkeer.

3.3.7. Ook wordt voorbijgegaan aan methoden om milieuschade te beperken; hierbij is het mogelijk om minder energie te verbruiken en zelfs om energie op te wekken, b.v. door middel van de oxidatie van afvalwater, organische kringlopen, enz.

3.3.8. Met het toekomstige actieplan moet daarom niet alleen worden gestreefd naar milieubehoud, maar ook naar een betere algehele concurrentiepositie van de industrie en een betrouwbare energievoorziening.

3.3.9. De Commissie gaat niet in op het toenemende aantal klimaatbeheersingssystemen in een aantal lidstaten, ook al zou hieraan in het kader van de etikettering van apparatuur best enige aandacht kunnen worden besteed. Hetzelfde geldt voor bepaalde voertuigen en elektrische huishoudelijke apparaten die door het stijgende levenspeil een steeds grotere omvang krijgen.

3.3.10. Wat gebouwen betreft: niet alleen moeten voorschriften worden opgesteld, er moet tevens voor worden gezorgd dat deze niet alleen in de ontwerpfasen

worden nageleefd, maar ook tijdens de bouw en op het moment dat kopers of huurders worden voorgelicht over hun rechten en over de informatie die zij mogen eisen.

3.3.11. De Commissie wijst er ook niet op dat de etiketteringsregeling in het algemeen slecht wordt nageleefd, aangezien de consument van het bestaan hiervan niet op de hoogte is en verkopers meer aandacht besteden aan apparaten waarmee zij grotere winsten kunnen behalen.

3.3.12. De Commissie zou duidelijker moeten aangeven waarom fabrikanten er zo weinig voor voelen om zich aan minimale efficiëntievoorschriften te houden of convenanten te sluiten. Hiervoor dienen oplossingen te worden aangedragen. Het beste werkt in het algemeen een positieve benadering, waarbij fabrikanten van zuinige, uit opnieuw te gebruiken elementen bestaande apparaten worden beloond. Daarvan moet een stimulerende werking op andere fabrikanten uitgaan.

3.3.13. Nagegaan moet worden hoe groot de invloed van de huidige informatienetwerken in werkelijkheid is⁽³⁾. Dat deze netwerken bestaan is nog geen garantie dat ze ook effectief zijn en al helemaal niet dat ze in de diverse landen of regio's allemaal dezelfde opzet hebben. Het uitdelen van prijzen is in principe toe te juichen, omdat beloonde oplossingen als voorbeeld voor andere energieverbruikers kunnen dienen (benchmarking), maar het gevaar bestaat dat sommige prijzen een politiek tintje krijgen.

3.3.14. De Commissie zou moeten uitleggen waarom de „financiering door derden” ondanks brede ondersteuning en uitvoerige informatie nog niet het verwachte succes heeft gehad. Het is weinig realistisch om handelsbanken te vragen borg te staan voor dienstverlenende energiebedrijven.

3.3.15. Onbekend is hoe projecten waarbij de procedure met resultaatgarantie is gehanteerd zijn verlopen. In ieder geval moet deze garantie worden geboden door fabrikanten en tot op zekere hoogte door verzekeringsmaatschappijen, maar in geen geval door banken. Hoe dan ook, deze procedure leent zich goed voor bijvoorbeeld WKK-projecten, waarbij de „cashflow” gemakkelijk te scheiden is van overige aspecten, maar laat zich moeilijk toepassen op projecten om energie te besparen.

3.3.16. Wat de geïntegreerde productieplanning betreft: de Commissie wijst er niet op dat de huidige deregulering en scheiding van activiteiten de uitvoering van programma's om de vraag te beheren in de weg zouden kunnen staan; het zou namelijk wel eens moeilijk kunnen blijken om de aan de afvlakking van de piekbelasting verbonden voordelen aan de energie-distributiebedrijven door te geven. Daarom is het zaak op de middellange tot lange termijn een aanpak te volgen waarbij de externe kosten van de energiekosten worden geïnternaliseerd.

⁽¹⁾ Het is al zeer de vraag of het mogelijk is om met slechts 45 miljoen ecu de energie-intensiteit over een periode van 5 jaar met één procent per jaar te verbeteren.

⁽²⁾ Slechts 40 % van de voor Thermie ingediende projectvoorstellen op het gebied van de industrie had als hoofddoelstelling de verbetering van het energieverbruik. Bij de overige projecten was dit een afgeleide doelstelling.

⁽³⁾ Het virtuele netwerk dat het Comité in zijn initiatiefadvies over rationeel energiegebruik (PB C 157 van 25.5.1998) voorstelt, is een database met gegevens over de resultaten die met de programma's zijn bereikt.

3.4. In het algemeen is in de voorstellen voor maatregelen maar weinig te merken van de resultaten die tot dusverre met de verschillende programma's zijn bereikt; ze steunen te zeer op het SAVE-programma. De Commissie had er beter aan gedaan een aantal op de verschillende EU en nationale programma's afgestemde maatregelen voor te stellen.

3.5. Voor het actieplan moeten genoeg financiële middelen worden uitgetrokken, zodat ook de huidige programma's er deel van kunnen uitmaken en het de verwachte gunstige resultaten kan opleveren.

3.6. Uiteraard moet het actieplan worden afgestemd op de programma's ter verbetering van de internationale samenwerking en dient het de internationale concurrentiepositie van EU-bedrijven te versterken.

4. Aanbevelingen

4.1. Het Comité stemt in grote lijnen in met de Mededeling van de Commissie. Hieronder volgen enkele voorstellen en aanbevelingen voor het toekomstige actieplan, dat ook kortetermijnmaatregelen moet omvatten.

4.2. De Mededeling sluit aan bij de andere Mededeling, waarin een aantal aanbevelingen staat om ervoor te zorgen dat rekening wordt gehouden met de milieueffecten van de diverse EU-programma's⁽¹⁾.

4.3. Hoewel ze een andere doelstelling hebben, versterken deze aanbevelingen het standpunt dat het Comité in zijn initiatiefadvies⁽²⁾, waarin al een aantal specifieke voorstellen voor maatregelen is opgenomen, inneemt.

4.4. Wat de tabel met informatie over het besparingspotentieel betreft: aangegeven moet worden welke methode gebruikt is en hoeveel minder uitstoot mogelijk is als dit potentieel wordt benut. Daarnaast dient hetzelfde uitgangspunt te worden gehanteerd en moet men zich op dezelfde periode (1990-2010) concentreren als bij de overeenkomsten van Kioto het geval is.

4.5. Terecht wijst de Commissie erop dat de voortgang van de nationale en communautaire REG-programma's nauwlettend bewaakt moet worden en dat de verschillende richtlijnen en andere wettelijke bepalingen van meet af aan de juiste mechanismen moeten bevatten. Mochten er extra uitgaven nodig zijn om de resultaten te kunnen beoordelen, dan moeten deze worden gedaan door organen die onafhankelijk zijn van de voor de uitvoering van de programma's verantwoordelijke lichamen en dienen voorstellen te worden gedaan voor eventuele verbeteringen, ook al

staan deze haaks op uitspraken die eventueel in een eerder stadium zijn gedaan⁽³⁾.

4.6. Coördinatie met de lid-staten en hun programma's is van essentieel belang. Een analyse van de in bijlage II vermelde nationale programma's, waarbij deze zowel op hun eigen mérites als op hun onderlinge samenhang worden beoordeeld, zou in dit opzicht zeer nuttig zijn.

4.7. De Commissie wijst er terecht op dat bij energie-efficiëntie tal van partijen betrokken zijn. Daarom moet er een duidelijk actiekader komen dat plaats biedt aan al deze actoren (van energiegebruikers tot en met energiedistributiebedrijven). Dan kunnen de onnodige overlappingsen en versnipperde maatregelen die bij een aantal EU- en nationale programma's te zien zijn geweest worden voorkomen.

4.8. Binnen de raadgevende commissie Energie zou een forum goede diensten kunnen bewijzen, maar dan moet er wel duidelijkheid bestaan over zijn mandaat en bevoegdheden. Anders bestaat namelijk het gevaar dat het slechts een weinig invloedrijk discussieplatform wordt. Allereerst moet echter als referentiekader het actieplan worden uitgewerkt.

4.9. Bij voorschriften voor gebouwen⁽⁴⁾ moet duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen bestaande gebouwen en nieuwe gebouwen, waarbij in deze laatste categorie gesubsidieerde gebouwen⁽⁵⁾ weer dienen te worden onderscheiden van particuliere gebouwen. In het geval van bestaande gebouwen moet worden aangegeven welke voorwaarden gelden voor de renovatie hiervan in oude stadscentra.

4.10. Hoewel de programma's om de emissie in het vervoer terug te dringen en verbeteringen in het verkeer door te voeren zelf al tot op zekere hoogte tot een rationeler energieverbruik zullen leiden, is het toch aan te bevelen om voor deze sector ook in het actieplan een aantal maatregelen op te nemen. De vervoerssector komt in de Mededeling nu namelijk nog niet aan de orde.

4.11. Energiegebruikers en de bevolking in het algemeen moeten beter worden voorgelicht, zodat zij meer aandacht besteden aan de informatie op energie-etiquetten en concrete informatie eisen over de hoeveelheid energie die apparaten tijdens hun hele levenscyclus verbruiken. Het is belangrijk dat voorlichtingscampagnes goed op een bepaalde doelgroep worden afgestemd en vervolgens worden geëvalueerd, inhoudelijk niet te algemeen zijn en via alle communicatiemiddelen worden gevoerd.

⁽³⁾ In het algemeen valt in de beoordelingen van de verschillende programma's een zeker „cliëntelisme” en een zekere terughoudendheid tegenover gezonde zelfkritiek te bespeuren.

⁽⁴⁾ Men moet ook voor ogen houden dat dit een van de belangrijkste onderdelen van het Vijfde O&TOKaderprogramma is.

⁽⁵⁾ De reden is tweeledig: er wordt een goed voorbeeld gegeven, en gebruikers hebben naar verhouding minder geld om verdere kosten te kunnen voldoen. Op deze gebouwen moeten de in de mededeling genoemde voorwaarden voor overheidsopdrachten en technologieverwerking van toepassing zijn.

⁽¹⁾ Een strategie om het milieu te integreren op de andere beleidsterreinen van de EU, COM(98) 333 def.

⁽²⁾ „Het rationeel energiebeleid in de Unie en in de kandidaat-lid-staten”.

4.12. In dit opzicht zijn scholing en voorlichting op alle niveaus, zowel in het middelbaar als in het universitaire onderwijs, van groot belang; vooral architecten en ingenieurs, wier beslissingen van invloed zijn op het energieverbruik, moeten een goede opleiding krijgen.

4.13. Ook een goede zaak is de verspreiding van informatie, die gebaseerd moet zijn op harde resultaten. Bij projecten die niet primair bedoeld zijn om de energie-efficiëntie te verhogen moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen een beter energieverbruik en andere gunstige resultaten.

4.14. Met het actieplan moet de Unie ervoor zorgen dat bij de liberalisering en deregulering van de energiesector — ontwikkelingen die de vrije concurrentie ten goede komen en tot lagere kosten leiden — niet alleen naar een zo groot mogelijk voordeel op de korte termijn wordt gestreefd, maar ook rekening wordt gehouden met de gevolgen ervan voor de energieverbruiker. Met het oog hierop moeten er instrumenten komen waarbij energiebesparing als een even concurrerende optie kan worden aangeboden als energieopwekking.

4.15. Een van de kwaliteitsnormen van industriële processen dient een goede energie-efficiëntie te zijn; goede praktijken of „benchmarking”-etiketten moeten in dit verband dienst doen als vingerwijzing voor andere energieverbruikers.

4.16. In het actieplan moet een aantal aanbevelingen worden opgenomen over de te volgen procedures bij de opstelling en voortgangsbewaking van de nationale programma's en over de manier waarop deze met het onderhavige initiatief van de Commissie en de programma's van de andere landen gecoördineerd moeten worden.

4.17. Uit formeel oogpunt zou het een goede zaak zijn als de voornaamste eigenschappen, vooronderstellingen en algoritmes van het MURÉ-model en voorbeelden van de resultaatgarantieprocedure van Altener en van gezamenlijke technologieverwerving in een bijlage bij de Mededeling worden opgenomen.

4.18. Een samenvatting van de belangrijkste resultaten die met het SAVE-programma zijn behaald zou eveneens opgenomen dienen te worden; deze kunnen dienen als uitgangspunt voor de prioritaire maatregelen die deel moeten uitmaken van het actieplan.

Brussel, 9 september 1998.

*De voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

T. JENKINS